

Teckenförklaringar

QR-kod

Sportfiske. För den som är intresserad av att fiska så måste fiskekort lösas. Sjöarna ingår i olika fiskevårdsområden. Fiskekort bokas via internet.

→ orenfiske.se
→ noenfiske.se
→ bunnfiske.se
→ ifiske.se

Allemansrätten

Sedan 1994 är Allemansrätten inskriven i grundlagen. *Inte störa – inte förstöra* är de ord som lättast sammanfattar innebörden av Allemansrätten.

Enligt Allemansrätten får man gå och cykla nästan överallt. Tälta en natt, plocka blommor, bär och svamp. Du får göra upp en liten eld om du är försiktig. Bäst är att elda där det finns en grillplats. Är det mycket torrt kan eldningsförbud gälla.

Allemansrätten är en stor frihet, men den får dock inte bli till en ofrihet för andra – alla måste visa gott omdöme, ta sitt ansvar för djur, natur och visa hänsyn mot markägare samt människor som vistas i hela naturen.

Mer om *Allemansrätten* finns på www.jonkoping.se.

Cykel

Cykel räknas som ett fordon och omfattas av Trafiklagstiftningen. Följande säkerhetsbestämmelser gäller för cykel:

- Barn och ungdomar under 15 år ska använda hjälm när de cyklar eller blir skjutsade på cykel.
- Färd broms och ringklocka är obligatoriskt.
- Vid färd i mörker måste cykeln vara utrustad med både belysning och reflexer.

Mer information

För att förbereda din utflykt längs med Vätterbrantsleden kan det vara bra att ta del av den information som respektive plats har. Se nedan under sevärt utmed leden.

Några generella hemsidor som kan vara bra att känna till är:

Jönköpings kommun – jonkoping.se

Destination Jönköping – www.destinationjonkoping.se
Turistinformation och information om boende

Länsstyrelsen i Jönköpings län – www.lansstyrelsen.se/jonkoping, sökord naturreservat

Sveriges hembygd förbund – hembygd.se

Vätterbrantsleden

Norra delen

Cykelled: Kors och tvärs mellan Huskvarna och Uppgränna. Leden är uppdelad på två kartor – Södra och **Norra**.

FOTO: SMALANDBILDER.SE

Sevärt utmed leden

34 Bunnström. Parallellt med "nya" vägen, närmare sjön, går den gamla bygatan som är av mycket gammalt ursprung.

35 Trolska båtturer. Båtturer på Bunn avgår från Bunnströms badplats under sommaren. (Måste bokas) → trolska.se

36 Ateljé Himlafästet. Ett galleri för dig som uppskattar att i lugn och ro titta på konst och under tiden njuta av en kopp kaffe med hembakat bröd i en vacker avstressande miljö fylld av bygdens kulturhistoria. Begränsat öppethållande. → himlafastet.se

37 Östanå Herrgård. Är kulturminnesmärkt och förekommer i skriftliga källor år 1473 som Broxvik.

38 Roten. Bro över sundet i sjön Bunn.

39 Hövik Gammal bygd med utsikt över Bunn.

40 Jordanstorp. Naturreservatet är en urskogslänkande barrblandskog på södra halvan av en bergs-knalle. → lansstyrelsen.se/jonkoping, sökord: *Naturreservat*

41 Skymmesås. Gammal slingrig och backig grusväg genom den småskaliga jordbruksmiljön.

42 Berghem. Från Berghem löper vägen brant ner mot Grännas norra del och ger en utsökt utsikt över Vättern.

43 Tegnérornet. Tornet kallas även för Skogstornet och uppfördes 1973 på initiativ av den kände idrottsentusiasten Torsten Tegnér. Härifrån har man en vidunderlig utsikt över de fyra landskap som omger Vättern. En invändig spiraltrappa med 144 trappsteg leder upp till en utsiktsplatå, som når en höjd av 351 meter över havet (262 meter över Vättern). → jonkoping.se, sökord: *johnbauerleden*

44 Grännaberget Friluftsmuseets första stugor på Grännaberget flyttades till platsen 1919 då Grenna Hembygdsgårdens förening ville göra sitt eget "Skansen" för sina samlingar av föremål. → grennahembygd.se

45 Grenna museum/Polarcenter. Polarcenter är samlingsnamnet för utställningarna på museet om expeditioner i Arktis och Antarktis. Störst vikt läggs vid bygdens son André och hans ballongfärd. → grennamuseum.se

46 Gränna. Staden Gränna grundades 1652 av greve Per Brahe d.y. Gränna var Sveriges första och enda feodalstad, med grevliga, snarare än feodala stadsprivilegier. Gränna är i dag en liten stad med alla faciliteter som kan behövas. Staden har också en egen stadsvandring "Mellan tallar och tullar".

47 Grännabergets vindkraftspark. Grännabergets vindkraftspark har 13 vindkraftverk om totalt ca 30MW och en årsproduktion på 65 GWh. Vindkraftsverken togs i drift våren 2011.

48 Vretaholms ekskog Smålands landskapsinspektör bälgetingen syns ofta här i gamla ihåliga ekar. Alla ekar är inte ihåliga, här finns också riktiga praktexemplar, långa och grova. Vid Vretaholm är kontrasterna stora mellan åkerlandskapet närmast Vättern och förkastningsbrantens lövskogar. Betesmarken har ett trädsnitt av ek där flera av träden är mycket gamla och grova. → lansstyrelsen.se/jonkoping, sökord: *Naturreservat*

49 Brahehus. En av de mest kända sevärdheterna i Grännatrakten är Brahehus, den mäktiga ruinen som ligger på höjden 3 km norr om Gränna. Det är resterna efter det lusthus som Per Brahe d.y. lät uppföra på 1640-talet. Uppgränna by nedanför berget brann 1708, varvid elden spreds och även Brahehus blev lågornas rov och fick därefter förfalla. → brahehus.com

50 Toragården. I Uppgränna Toragård finns en outletbutik med handplockade inredningsartiklar till låga priser. → Toragård Outlet finns på Facebook.

51 Lillamattså blåbär. Självplockning av blåbär, augusti – september. → lillamattså.se

52 Uppgränna. En mycket gammal by med unika gårdsnamn som Arvidsgården, Knutagården och liknande. Byn härjades av skövling och bränder under det Danska Sjuårskriget 1567. 1708 brann byn åter med endast en gård kvarlämnad av lågorna. Flera övernattningsställen finns i byn.

53 Uppgränna Naturhus. Idén med Naturhus syftar till att värna om människors hälsa och välmående, och detta i ett unikt miljövänligt hus, med eget kretsloppssystem. Ambitionen är att visa ett sätt att bygga och bo, och bedriva verksamhet i samklang med naturen. Hur människan kan dra nytta och gynnas av detta, utan att för den skull ge avkall på bekvämlighet och estetik. → uppgrannaturhus.se

54 Källberga gård Vid gårdens grindstolpar finns en runsten från 900-talet och en minnessten över Heliga Korssets kapell som byggdes före år 1442 och som revs 300 år senare. Pilgrimsvägen mellan Jönköping, Alvastra och Vadstena passerar här.

55 Girabäcken naturreservat och sandstensbrott. Girabäcken rinner genom en naturlig ravin till Vättern och längsmed den är atrikedomen magnifika. Tidigare har området väster om Turistvägen använts för transport av sandsten med hästdragna vagnar på räls till Vättern från brotten på östra sidan om gamla Riksettan. Vid sjön finns rester efter den hamn varifrån man fraktade sandstenen som bröts här vid sekelskiftet 1800/1900. → lansstyrelsen.se/jonkoping, sökord: *Naturreservat*

56 Norra Uppgränna Byalagets allmänning. Skiltad rest av torp vid korsningen.

57 Huluskogen. På höjden i naturreservatet Hulu-skogen ligger Toppegölen som en gryta i berget. Här lever större vattensalamander. På våren ljuder skogen av fågelsång.

58 Åskeryd. Åskeryd är en sammanhållen gammal by.

59 Brattaberget. Många träd inom reservatet är gamla och grova, täckta med lavar och mossor som tyder på att skogen är orörd. Främst växer här planterad gran som ska få utvecklas fritt till en naturskog.

60 Holavedsledens rastplatser, Grälebo och Botilstorp. Rastplatser längs med Holavedsleden. → jonkoping.se, sökord: *vandringsleder*

61 Adelöv. Den nuvarande kyrkan byggdes 1833 och är uppförd som en nyklassisk enkel hallkyrka med tunnvalv.

62 Adelöv och Marknadsplatsen. Butik med kryddor, dricka, glass mm. År 1734 fick Gränna borgerskap rättigheter att driva marknad i Adelöv av konung Fredrik. Första torsdagen i september är det fortfarande marknad... → krydderikrokus.se, adelov.se, adelovsmarknad.com

63 Vassröjorna. I Adelöv finns ca 270 fornlämningar, främst gravar. Bortom tallarna vilar Adelövsbor i gravar som är mellan 1 000 och 3 000 år gamla. → lansstyrelsen.se/jonkoping

64 Prästgården/Kappetorp. Adelövs Prästgård ligger i det småskaliga kulturlandskapet med beteshagar, enebackar och ekhagar. Prästgården har anor från 1428. Här finns utställningslokal och ateljé där Leif Liljeblad visar sina djur- och naturmålningar. → leifliljeblad.se

65 Brahälla & Näs säteri. Per Brahe d.y. lät uppföra lustslottet Brahälla 1680 med en vacker utsikt över sjön Noen.

66 Domarkullen. Gammal gravplats

67 Södra Holm. Herrgård

68 Sötåsasjön. Sötåsasjön är Natura 2000-område

69 Björkenäs. Välfyllt mopedmuseum → veteranmopederna.com

70 Björkenäs naturreservat. Vackert naturområde

71 Stora Hultrum, Gripenbergsbanan. Sträckan mellan Ölmutad och Stora Hultrum är den gamla banvallen för Gripenbergsbanan. → jg.se

72 Örserums badplats. → orsersum.se

73 Örserum – Smålandsgårdens Gästgiveri, Hotell Örensbaden. Under 1800-talet upptäcktes två källor med hälsobringande vatten och kring dessa byggdes kurhotell och snart etablerades Örserums badanstalt. Gäster kom med "Trådrullataget" till Hultrum på andra sidan sjön och därifrån tog man ångbåten till Örserumsbrunn som då var ortsnamnet. → smalandsgarden.se, hotell-orensbaden.se

74 Hugos chark. Hugo Anderssons Livsmedel startades 1936 och fortfarande sprids våldofter från två källor med hälsobringande vatten och kring dessa byggdes kurhotell och snart etablerades Örserums badanstalt. Gäster kom med "Trådrullataget" till Hultrum på andra sidan sjön och därifrån tog man ångbåten till Örserumsbrunn som då var ortsnamnet. → smalandsgarden.se, hotell-orensbaden.se

75 Örserums Hembygdsgård. 1951 skänktes torpstugan Sjövik till Örserums Hembygdsgårdens förening som flyttade den till dess nuvarande plats. Ett fruktansvärt drama utspelades 1902 i torpet. Torparhustrun var besatt av svartsjuka och halshög sin man och sitt barn varefter hon tog sitt eget liv. Torpet gick sedan i folkmun under namnet "Blodshuset". Hembygdsgården används i dag flitigt som samlingslokal.

76 Örserums skola – en unik skolmiljö. Här har bedrivits skolverksamhet sedan 1865. Den gamla skolan inrymde då skola och lärarbostad i dag är den skolmuseet och underhålls av Örserums Hembygdsgårdens förening. 1940 uppfördes en för dåtiden modern skola som ännu är i bruk.

77 Västergården. Här är det ponnyridning och man kan hyra en häst! → vastergardenorsrum.se

78 Bunn Vandrarhem. → vandrarhemsguiden.com

79 Drefseryds Gård. På Drefseryds Gård kan du vara "Bonde för en dag". Gårdsbutik med honung och lammskinn. → drefseryd.com

80 Camping. → getingarydscamping.se

81 Cykeluthyrning. → cyklamol.se

82 Bauergården. Gästgiveri och konferens. → bauergarden.se

Vätterbrantsleden • Norra delen

Om Vätterbrantsleden

Cykelutflyktsleden Vätterbrantsleden har kommit till efter önskemål från befolkningen i Skärstadalen. De vill visa upp sin vackra bygd och erbjuda naturupplevelser med kulturinslag. Sträckorna som rekommenderas är många och bjuder på skiftande upplevelser. Här får du som cyklar bestämma din rutt själv. Vätterbrantsleden är inte skyltad. Det är kartan och naturen som ska hjälpa dig. Har du en GPS kan du med fördel använda den.

Vid ett antal platser finns skyltar som beskriver

sevärdheter, några även med QR-kod som är kopplad till en ljudguide där du kan få en muntlig information. Detta kräver dock en smartphone.

På flera ställen korsar Vätterbrantsleden vandringsleden John Bauerleden. På vissa platser samnyttjas faciliteter såsom grillplatser och dass.

Karta och information

Karta och information om leden finns att hämta på Jönköpings kommuns hemsida, www.jonkoping.se.

QR-kod

Kontakt

Felanmälan
Jönköpings kommuns kontaktcenter,
tfn 036-10 50 00

Mer information
Karta och information finns även på Jönköpings kommuns hemsida, www.jonkoping.se
Turistinformation och information om boende finns på www.destinationjonkoping.se